

LARS HULTKRANTZ

Svar till Sune Håkansson

Jag *kan* ha fel, skriver Sune Håkansson. Bakom detta modesta angrepp skönjer jag en dialog där den aktive skogsbrukaren SH tycker att jag borde ha fel och nationalekonomen SH i stort håller med mig. Skogsmannen SH anser att det finns ett behov av mer skog (mer slutna bestånd). Ekonomen SH vet att det kostar att bygga upp ett virkesberg. Endast en förväntad prisuppgång kan lösa detta dilemma.

Tyvärr finns det väl minst lika mycket som talar för framtida prissänkningar (t ex kärnkraftavvecklingen, se Hultkrantz, Wibe, Wiberg [1987]). Det går inte att spåra någon positiv trend i de senaste decenniernas prisutveckling. Den som t ex lågkonjunkturåret 1977/78 (när avverkningarna var som lägst) trodde att det s k rånett (pris minus avverkningskostnad) skulle vara högre (i reala termer) högkonjunkturåret 1984/85 (det senaste år vi har statistik för) hade fel.

Till detta kommer att optimisten i SHs exempel inte bara tror på en prisuppgång (och har lägsta tänkbara förräntningskrav) – han vet. I annat fall kan det nämligen finnas en riskkostnad förenad med investeringen i gammelskog.

Docent LARS HULTKRANTZ är verksam vid Skogsekonomiska institutionen, Sveriges lantbruksuniversitet i Umeå.

Slutsatsen måste alltså allraminst vara att jag, som SH tillstår, *kan* ha rätt. Enligt min uppfattning har jag stor säkerhetsmarginal (för mer ingående beräkningar, se Hultkrantz [1986, 1987]).

En stor del av SHs diskussion av skogs/skattepolitiken låter som en kritik av min artikel, men är det inte. De samband mellan beskattning/kapitalkostnad (för såväl bönder, "trottoarbönder" som industri) och agerandet på fastighetsmarknaden som SH utreder är ju en poäng i artikeln. Jag överskattar inte skogsägareföreningarnas möjlighet att agera OPEC på virkesmarknaden, eftersom jag argumenterar för att de inte har denna möjlighet. Den slutsats jag drar av SHs eget resonemang är att konkurrensen på massavedsmarknaden verkligen är begränsad.

När det gäller tillväxtbeskattning har SH fel. Skillnaden mellan tillväxtbeskattning och den nuvarande inkomstskatten är inte i första hand en likviditetsfråga. Från skatteteorin vet vi att förutsättningen för att en inkomstskatt skall vara neutral (inte påverka nuvärdet av en investering) om ränteinkomster beskattas löpande är att även värdeökningar beskattas löpande (respektive löpande avdrag medges för värdeminskning, se Samuelson [1964], Englund [1981]). Detta till skillnad från t ex den nuvarande inkomstbeskattningen där värdeökningen beskattas först när den realiserats (när skogsägaren avverkar). Till yttermera visso förordar jag ju inte tillväxtbeskatt-

ning i artikeln utan skriver att en reform av kapitalinkomstbeskattningen är att föredra.

Slutligen en kommentar till SHs diskussion av de orättvisor som drabbar de självverksamma skogsägarna i förhållande till "trottoarbönderna" (som är i majoritet). Jag tror att det är tvärtom. "Äkta" bönder har förmodligen större möjlighet än löntagare att utnyttja förmånerna i reglerna för beskattning av jordbruksfastigheter. Den största oforrätten, enligt SH, är att "trottoarbönderna" har lägre kapitalkostnad. Detta beror emellertid i så fall på att de har högre marginalskatt. Få torde uppleva detta som en fördel. Förr torde de senaste årens skatteförändringar ha minskat denna skillnad (mellan privatpersoner).

En annan orättvisa (förutom små brukares möjlighet att utnyttja vissa fribelopp) skulle vara att "trottoarbönderna" utnyttjar skattemässiga förmåner (skogsavdragen och förmögenhetsvärderingen) som enligt SH "borde" vara förbehållna de "aktiva" skogsägarna. Jag har svårt att se orättvisan i detta. Klart är dock att dessa förmåner ställer till problem (även genom den kostsamma skatteplanering vid generationsöverlåtelse som de ger upphov till). Är inte just detta en tydlig illustration av vådan av att (som SH vill) gynna vissa speciella producentintressen genom särskilda skatteregler?

Referenser

- Englund, P, [1981], "Some Issues in Forestry Taxation". Handelshögskolan i Stockholm. Stencil.
- Hultkrantz, L, [1986], "Optimal Timber-harvesting Programmes in a Model with Adjustment Costs", *The Canadian Journal of Forest Research*, Vol 16, s 836-840.
- Hultkrantz, L, [1987], "Resurshushållning i skogsbruket". Kapitel 5 i Holm, S, m fl, *Skogen vår raddningsplan*, Bilaga 6 till LU 87.
- Hultkrantz, L, Wibe, S, & Wiberg, A, [1987], *Klarrar massa- och pappersindustrin högre elpriser?* Statens Energiverk, Stockholm.
- Samuelson, P, [1964], "Tax Deductibility of Economic Depreciation to Insure Invariant Valuations", *Journal of Political Economy*, Vol 72, s 604-606.